

Начало > Предприемане на съдебни действия > Къде и как > Правото на коя страна се прилага?

Правото на коя страна се прилага?

Унгария

1 Източници на действащите норми

1.1 Национални правни норми

Приложимото право се урежда от Закон XXVIII от 2017 г. относно международното частно право („Закон XXVIII от 2017 г.“). Той обаче се прилага само ако няма регламент на Европейския съюз или международен договор, който съдържа разпоредби относно приложимото право.

1.2 Многостранни международни конвенции

Информация за това може да бъде намерена основно на [уебсайта на Хагската конференция по международно частно право](#).

1.3 Основни двустранни конвенции

- Договор между Унгария и Чехословакия за правна помощ
- Договор между Унгария и Югославия за правна помощ
- Договор между Унгария и Румъния за правна помощ

2 Прилагане на съдебно-процесни норми

2.1 Задължение на съдията да прилага служебно съдебно-процесните норми

Да.

2.2 Препращане

Ако е приложимо чуждо право, се прилагат материалноправните норми на конкретното чуждо право, които пряко уреждат съответния въпрос. Ако приложимото чуждо право се определя от националността и чуждото право се позовава на унгарското право, се прилага унгарското материално право, докато ако чуждото право се позовава на правото на трета държава, се прилага материалното право на тази трета държава.

2.3 Промяна на критерия за определяне на приложимото право (привръзка)

Всяка промяна във факторите, определящи приложимото право, засяга правоотношенията, възникнали законосъобразно съгласно приложимото преди промяната право, само ако това изрично е предвидено в Закон XXVIII от 2017 г.

2.4 Изключения от обичайното прилагане на съдебно-процесни норми

Чуждо право, считано за приложимо съгласно Закон XXVIII от 2017 г., не трябва да се прилага, ако противоречи на обществения ред в Унгария и ако в конкретния случай би довело до очевидно и сериозно нарушение на основните ценности и конституционни принципи на унгарската правна система. Ако нарушението на обществения ред не може да бъде предотвратено по друг начин, вместо разпоредбите на чуждото право се прилагат разпоредбите на унгарското право.

Независимо от правото, регламентиращо съответната материя, трябва да се прилагат разпоредбите на унгарското право, чието предимство е ясно обусловено от тяхното съдържание и цел (задължителни норми). Задължителните норми съгласно правото на други държави могат да се разглеждат само при наличие на тясна връзка и само ако са от решаващо значение за целите на оценката на фактите.

2.5 Доказване на чуждестранен закон

Съдът установява съдържанието на чуждото право служебно, като използва всякакви необходими средства. Той може да отправи искане до чуждестранни органи въз основа на международно споразумение и да вземе предвид доказателства, представени от страните или становища на вещи лица. За тази цел той може също така да се консултира с министъра на правосъдието.

Ако съдържанието на чуждото право не може да бъде установено в разумен срок, се прилага унгарското право. Ако фактите по делото не могат да бъдат преценени въз основа на унгарското право, се прилага чуждестранното право, което е най-близко до приложимото право.

Министърът на правосъдието издава удостоверения относно унгарското право и съдебна практика за ползване в чужбина.

3 Съдебно-процесни норми

3.1 Договорни задължения и правни действия

Разпоредбите на Закон XXVIII от 2017 г. се прилагат за правоотношения, които не са предмет на [Регламент \(ЕО\) № 593/2008 \(Регламент „Рим I“\)](#).

Приложимото към договора право е правото, избрано от страните за целия договор или за част от него. Ако приложимото право не е избрано изрично, то трябва да може да бъде установено недвусмислено въз основа на разпоредбите на договора или на обстоятелствата по делото. Приложимото право трябва да бъде избрано преди изтичането на срока, определен от съда на първото заседание.

Страните могат да се споразумеят да изберат друго право, което да се прилага по отношение на договора, вместо прилаганото по-рано. Това няма да засяга действителността на договора съгласно закона, уреждащ действителността по отношение на формата.

Ако договорът е свързан само с правото на една държава, изборът на приложимо право не може да засяга прилагането на разпоредбите на правото на тази държава, от които не се допуска отклонение по споразумение.

Когато не е избрано приложимо право, се прилага правото на държавата, с която основните елементи на конкретното договорно правоотношение са най-тясно свързани.

Сключването и действителността на договор или на отделна негова разпоредба се определят от правото, което би било приложимо съгласно Закон XXVIII от 2017 г., ако договорът или разпоредбата бяха действителни.

Договор с предмет вещно право върху недвижима вещь или наем на недвижима вещь се подчинява на изисквания за форма на правото на държавата, в която се намира вещта, ако тези изисквания важат независимо от държавата, в която е сключен договорът, и независимо от правото, което го урежда, и от тези изисквания не се допуска отклонение по споразумение.

Разпоредбите относно договорите се прилагат *mutatis mutandis* към едностранните волеизявления.

3.2 Извъндоговорни задължения

Разпоредбите на Закон XXVIII от 2017 г. се прилагат за правоотношения, които не са предмет на [Регламент \(ЕО\) № 864/2007 \(Регламент „Рим II“\)](#).

Лице, което предявява иск за обезщетение, може да избере приложимото право съгласно член 7 от регламента „Рим II“ в срока, определен от съда на първото заседание.

За извъндоговорни правни задължения приложимото право е това на държавата, на територията на която са настъпили последиците от правния факт, породил задължението. Ако обичайното местопребиваване или седалището на вискателя и на длъжника по правоотношението се намира в една и съща държава към момента на настъпване на последиците от правния факт, породил задължението, се прилага правото на тази държава. Ако извъндоговорните отношения са тясно свързани с друго правоотношение, което вече е било установено между страните, законът, уреждащ предишното правоотношение, се прилага и за извъндоговорните отношения.

След възникването на извъндоговорното задължение страните могат да изберат правото, което го урежда. Ако приложимото право не е избрано изрично, то трябва да може да бъде установено недвусмислено въз основа на обстоятелствата по делото. Приложимото право може да бъде избрано в срока, определен от съда на първото заседание. Ако правоотношението е свързано само с правото на една държава, изборът на приложимо право не може да засяга прилагането на разпоредбите на правото на тази държава, от които не се допуска отклонение по споразумение.

3.3 Правно положение на субекта и негови аспекти, свързани с гражданското състояние (име, местопребиваване, правоспособност и дееспособност)

Правоспособността и персоналните права на лицата трябва да се определят въз основа на приложимото към тях персонално право.

Персоналното право на дадено лице е правото на държавата, на която то е гражданин. Ако дадено лице има повече от едно гражданство и едното от тях е унгарско, приложимото персонално право е унгарското право, освен ако лицето няма по-тясна връзка с другото гражданство. Ако дадено лице има повече от едно гражданство и никое от тях не е унгарско, приложимото персонално право е правото на държавата, с която лицето има най-силни връзки с оглед на основните факти по делото. Ако дадено лице има повече от едно гражданство и никое от тях не е унгарско, и лицето е еднакво силно свързано с държавите, на които е гражданин, или ако не може да бъде установено гражданството на лицето, или ако лицето е без гражданство, приложимото персонално право е правото на държавата, в която лицето обичайно пребивава. Ако персоналното право на дадено лице не може да бъде установено, се прилага унгарското право. По отношение на правоспособността и правата на личността на лица, на които е предоставено убежище или са допуснати в Унгария, се прилага унгарското право.

Приложимото право по отношение на името на дадено лице е неговото персонално право или унгарското право, ако лицето поиска. Ако дадено лице има повече от едно гражданство, то може да избере приложимото право по отношение на неговото фамилно име въз основа на всяко от своите гражданства. По отношение на името след брака, по съвместно искане на страните може да бъде избрано правото на държавата, на която единият или другият съпруг е гражданин, или унгарското право. При липса на такова искане, приложимо е правото, което урежда личните отношения на съпрузите. Правилата относно фамилното име в случай на развод или нищожност на брака се уреждат от правото на държавата, в която е регистрирано фамилното име след брака. Рожденото име и името след брака на унгарски гражданин, което е надлежно регистрирано съгласно правото на друга държава, трябва да бъде признато в Унгария, ако съответният унгарски гражданин или неговият съпруг/а е гражданин и на другата държава или ако обичайното местопребиваване на унгарския гражданин е в тази държава. Имена, които противоречат на обществения ред в Унгария, не могат да бъдат официално признати.

Лице, което не е дееспособно или има ограничена дееспособност съгласно приложимото към него персонално право, трябва да се счита за дееспособно във връзка с ежедневни договори от незначителен характер, сключвани и изпълнявани от него в Унгария, ако би било дееспособно съгласно унгарското право. Лице, което не е дееспособно или има ограничена дееспособност съгласно приложимото към него персонално право, но което би било дееспособно съгласно унгарското право, трябва да се счита за дееспособно и във връзка със сключваните от него стопански сделки, ако правните последици от тях настъпват в Унгария.

По отношение на представителството на лице с ограничена дееспособност да се грижи за собствените си дела или на настойничество *ad hoc* приложимото право е това на държавата на съда, който назначава представителя или настойника.

Приложимото право при обявяване на лице за починало или за изчезнало, както и при установяване на смъртта на лице, е персоналното право на съответното лице. Ако персоналното право на изчезнало лице не е унгарското право, се прилага унгарското право, ако е налице правен интерес, свързан с Унгария.

Обичайното местопребиваване на дадено лице е мястото, където действително е съсредоточен животът му, както сочат всички обстоятелства на конкретното правоотношение. При определяне на мястото, където действително протича животът на дадено лице, се вземат предвид и фактите, показващи намеренията на съответното лице. „Местоживеене“ означава мястото, където лицето живее постоянно или на което възнамерява да се установи.

Персоналното право, приложимо към юридическо лице или към субект без юридическа правосубектност, е правото на държавата, в която юридическото лице е регистрирано. Ако юридическото лице е регистрирано в повече от една държава или не се изисква да бъде регистрирано съгласно правото на държавата, в която се намира седалището му, посочено в учредителния акт, приложимото персонално право е правото на държавата, в която се намира седалището му. Ако юридическото лице няма седалище съгласно учредителния си акт или има няколко седалища и не е регистрирано съгласно правото на никоя държава, приложимото към него персонално право е правото на държавата, в която се намира основното му място на стопанска дейност. Правният статут на юридическо лице или субект без юридическа правосубектност трябва да се определя съгласно приложимото към него персонално право.

3.4 Установяване на произход, в т.ч. осиновяване

3.4.1 Установяване на произход

Приложимото право при установяване на бащинство или майчинство или при оборване на презумпцията за бащинство, е персоналното право, приложимо спрямо + на детето към момента на раждането му. Припознаването на детето от бащата трябва да се преценява съгласно персоналното право, приложимо към детето към момента на припознаването, а припознаването на дете, което е заченато, но все още не е родено, трябва да се преценява съгласно персоналното право, приложимо към майката, към момента на припознаването. Припознаването не може да се счита за недействително ако то формално е действително или съгласно унгарското право, или съгласно правото, приложимо към момента и мястото на припознаването. Ако бащинството не е установено съгласно приложимото право, приложимо е правото на другата държава, с която е тясно свързан случаят, ако това е по-благоприятно за детето.

3.4.2 Осиновяване

Осиновяването е действително само ако са спазени условията на приложимото персонално право, приложимо както към осиновителя, така и към осиновения към момента на осиновяването. Приложимото персонално право, приложимо към осиновителя към момента на осиновяването или към момента на неговото прекратяване се прилага и по отношение на правните последици от осиновяването или от неговото прекратяване. Ако осиновителите са женени един за друг, приложимото право по отношение на правните последици от осиновяването или от неговото прекратяване е:

- а) правото на държавата, на която и двамата съпрузи са граждани към момента на осиновяването или на неговото прекратяване, или
- б) правото на държавата по местопребиваване на съпрузите към момента на осиновяването или на неговото прекратяване, или

в) правото на държавата на съда, който разглежда делото.

3.5 Брак, извънбрачни двойки/фактическо съжителство, партньорства, развод, съдебна раздяла, задължения за издръжка

3.5.1 Брак

Бракът е действителен само ако към момента на сключването му са спазени материалноправните условия на персоналното право, приложимо към всеки от съпрузите. Приложимото право по отношение на формалностите, свързани с действителността на брака, е действащото право към момента и на мястото на сключване на брака. Разпоредбите, приложими по отношение на брачната церемония и действителността на брака, се прилагат *mutatis mutandis* и при определяне на това дали бракът съществува или не. Бракът не може да бъде сключен в Унгария, ако е налице непреодолима пречка за сключването му съгласно унгарското право.

3.5.2 Извънбрачни двойки/фактическо съжителство и партньорства

Разпоредбите относно брака се прилагат по отношение на установяването и действителността на регистрирано партньорство и на правните последици от него (незасягащи фамилното име) с посочените по-долу изключения.

Ако регистрирано партньорство между лица от един и същ пол не се признава съгласно персоналното право на бъдещ партньор в регистрирано партньорство, това не е пречка за установяването и действителността на такова партньорство, при условие че:

а) бъдещият партньор в регистрирано партньорство, който не е унгарски гражданин, удостовери, че съгласно приложимото към него персонално право не съществуват пречки той да сключи брак, и

б) поне един от бъдещите партньори в регистрирано партньорство е унгарски гражданин или има обичайно местопребиваване в Унгария. В този случай приложимото право по отношение на правните последици от регистрираното партньорство е правото на Унгария.

Приложимото право при прекратяване на регистрирано партньорство е правото на държавата:

а) в която е обичайното местопребиваване на партньорите в регистрираното партньорство към момента на подаване на искането или молбата за образуване на производство за прекратяване на регистрираното партньорство, или

б) в която е било последното обичайно местопребиваване на партньорите в регистрираното партньорство, ако са пребивавали там не по-малко от една година преди подаването на искането или молбата, при условие че един от двамата партньори в регистрираното партньорство все още пребивава в тази държава към момента на подаване на искането или молбата, или

в) на която са граждани и двамата партньори в регистрираното партньорство към момента на подаване на искането или молбата.

Ако не е възможно да се определи приложимото право въз основа на горното, се прилага правото на държавата на съда, който разглежда делото.

По отношение на установяването и прекратяването на извънбрачно съжителство и на правните последици от него се прилага правото на държавата, на която са граждани съжителстващите партньори. Ако съжителстващите партньори са граждани на различни държави, приложимо е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на съжителстващите партньори, или при липса на обичайно местопребиваване — последното обичайно местопребиваване на двамата партньори. Ако не е възможно да се определи обичайното местопребиваване на съжителстващите партньори, се прилага правото на държавата на съда, който разглежда делото. Съжителстващите партньори могат да изберат правото, което да се прилага към техните имуществени отношения.

3.5.3 Развод и съдебна раздяла

Приложим в този случай е [Регламент \(ЕС\) № 1259/2010 \(„Рим III“\)](#). Съпрузите могат да изберат право, съгласно членове 5—7 от регламента, в срока, определен от съда на първото заседание.

3.5.4 Задължения за издръжка

Приложим в този случай е [Хагският протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка](#).

3.6 Режи́ми на имуществени отношения

По отношение на съпругеската имуществена общност приложимо е правото на държавата, на която двамата съпрузи са граждани към момента на постановяване на решението. Ако към момента на съдебното решение съпрузите са граждани на различни държави, се прилага правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на двамата съпрузи, или при липса на обичайно местопребиваване — последното обичайно местопребиваване на двамата съпрузи. Ако местопребиваването на съпрузите е различно, се прилага правото на държавата на съда, който разглежда делото.

Съпрузите могат да изберат правото, което да се прилага към съпругеската имуществена общност, измежду следните възможности:

а) правото на държавата, на която един от съпрузите е гражданин към момента на сключване на споразумението;

б) правото на държавата, в която е било обичайното местопребиваване на единия съпруг към момента на сключване на споразумението, или

в) правото на държавата на съда, който разглежда делото.

Бъдещите съпрузи също могат да изберат приложимото право. Приложимото право може да бъде избрано в срока, определен от съда на първото заседание. Освен ако съпрузите не се договорят за друго, изборът на приложимо право по отношение на съпругеската имуществена общност има правно действие само за в бъдеще.

Договорът за съпругеска имуществена общност е формално действителен, ако съответства на изискванията на правото на мястото на неговото сключване.

3.7 Завещания и наследяване

[Регламент \(ЕС\) № 650/2012](#) се прилага по отношение на лица, починали на 17 август 2015 г. или след това.

3.8 Недвижимо имущество

Правото на мястото, където се намира имуществото, се прилага по отношение на правото на собственост и другите вещни права, включително по отношение на обезпеченията със залог и правото на владение.

3.9 Несъстоятелност

Приложимото право се определя съгласно членове 7—17 от [Регламент \(ЕС\) № 2015/848](#).

Последна актуализация: 02/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.